

בבית המשפט העליון

בש"פ 8277/18

בש"פ 8279/18

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

העורר בבש"פ 8277/18: איאד אבו ראזק

העורר בבש"פ 8279/18: פאדי אבו ראזק

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

עררים על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת ש' זמיר) מיום 22.10.2018 במ"ת 50569-06-18

בשם העורר בבש"פ 8277/18: עו"ד אורן שי

בשם העורר בבש"פ 8279/18: עו"ד איה שריק

בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן

החלטה

לפני עררים על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת ש' זמיר) מיום 22.10.2018 במ"ת 50569-06-18, במסגרתה נדחו בקשות העוררים לבחון חלופת מעצר בעניינם בטרם יידונו הראיות לכאורה נגדם.

הרקע לעררים

1. העורר בבש"פ 8277/18 (להלן: איאד) והעורר בבש"פ 8279/18 (להלן: פאדי) נעצרו בחודש מאי 2018 בחשד לביצוע עבירות סמים במסגרת פרשיית סמים סבוכה. ביום 21.6.2018 הוגש נגד העוררים ו-18 מעורבים נוספים כתב אישום המייחס לשניים עבירות של סחר בסמים מסוכנים במסגרת ארגון פשיעה והחזקת סם שלא לצריכה עצמית במסגרת ארגון פשיעה. בנוסף מייחס כתב האישום עבירה של החזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן במסגרת ארגון פשיעה לאיאד. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את העוררים ויתר הנאשמים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם, וכן בקשה להארכת מועד להגשת תעודת חיסיון בקשר לחלק מחומר הראיות. לאחר דיון אשר במסגרתו עלה כי חומר הראיות רב ונדרש זמן ללמידתו, בית המשפט המחוזי

נעתר לבקשה להארכת מועד וכן הורה על מעצרו של העוררים ושל נאשמים נוספים עד למתן החלטה אחרת. מאז ועד היום קיים בית המשפט מספר דיוני תזכורת, בהם הובהר כי טרם הועבר מלוא חומר החקירה לידי באי כוח העוררים ויתר הנאשמים. כן האריך בית המשפט מפעם לפעם את המועד להגשת תעודת חיסיון לגבי חומר החקירה החסוי המצוי בתיק.

2. דיון התזכורת האחרון התקיים ביום 22.10.2018. במסגרת הדיון ציינה באת-כוח המשיבה כי יש חומר חקירה משמעותי של האזנות סתר שטרם הועברו לסניגורים, בשל העובדה שטרם נסתיימה מלאכת סיווג השיחות. עוד צוין כי טרם הסתיימה העבודה בנוגע להוצאת תעודת החיסיון. באת-כוח המשיבה העריכה כי שלושה חודשים יאפשרו את העברת כל החומר לידי הנאשמים. נוכח הדברים האמורים ונוכח חלוף הזמן עתרו העוררים ונאשמים נוספים לקבלת תסקיר מעצר בעניינם עובר לדיון בראיות לכאורה, על מנת לבחון אפשרות לחלופת מעצר כבר בשלב זה. בהקשר זה צוין כי שני נאשמים נוספים בפרשה שוחררו זה מכבר, וההפליה בינם לבין יתר הנאשמים העצורים מצדיקה לכל הפחות את הפניית המשיבים לקבלת תסקיר מעצר.

3. בסיום הדיון דחה בית המשפט את הבקשות. נקבע כי הגם שהעברת החומרים לבאי-כוח המשיבים מתעכבת, בשים לב למורכבות התיק והיקפו, לא מדובר בפרקי זמן שאינם סבירים ואינם מתקבלים על הדעת. זאת ועוד, לא נמצא מקום לסטות מההלכה לפיה יש לבחון ראיות לכאורה לפני בחינת חלופת מעצר. בעניין זה צוין כי הצדדים חלוקים בעיקר בשאלה האם הפעילות המיוחסת לעוררים בוצעה במסגרת ארגון פשיעה, ויש לכך חשיבות מכרעת בבחינת מסוכנותם. עוד ציין בית המשפט כי אין לקבל את הטענה כי המשיבים הופלו לעומת שני המעורבים ששוחררו, שכן שחרורם של האחרונים נעשה על רקע השוני בין היקף מעורבותם בפרשה לבין היקף מעורבותם של יתר הנאשמים, כפי שהיה נכון בנקודת הזמן בה שוחררו לעניין החקירה. מכל מקום, עם הגשת כתב האישום עתרה המשיבה להחזרתם למעצר והחלטת בית המשפט בעניין זה טרם התקבלה. לבסוף קבע בית המשפט דיון תזכורת נוסף ליום 7.1.2019.

מכאן העררים.

4. לטענת העוררים, הם עצורים במשך ימים ארוכים מבלי שנקבע האם קיימות ראיות לכאורה בעניינם, תוך הפרה של הוראות חוק. בהתאמה, גם הדיון בתיק העיקרי עומד מלכת ואין כל אפשרות מעשית להתחיל את בירורו. ההגנה אף בחנה את האפשרות לטעון נגד קיומן של ראיות לכאורה נגד העוררים על סמך חומר הראיות

שהועבר עד כה לעיונה, אולם בשל סירוב המשיבה, הדבר נדחה על ידי בית המשפט המחוזי. יש בהתנהלות זו כדי לפגוע בזכויות העוררים. באשר לפאדי צוין כי עברו הפלילי נקי וגילו צעיר, וכי המעצר הממושך נותן אותות קשים בגופו ובנפשו. נוכח האמור, נטען כי שגה בית המשפט המחוזי כשדחה את בקשתם להזמנת תסקיר מעצר, אשר ממילא אינו מחייב, ומצא להותיר אותם במעצר מאחורי סורג ובריח בלא דיון בראיות לכאורה למשך חודשים ארוכים.

5. המשיבה טענה מצידה כי לא נפל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי. מדובר בתיק רחב היקף הכולל חומר חקירה רב. עיקר החומר הועבר לצילום על ידי באי-כוח הנאשמים ובכללם העוררים, בסמוך להגשת כתב האישום. תעודת החיסיון אכן מתעכבת, אך העיכוב נובע מכך שמדובר בחומר רב הדורש חיסוי פרטים סודיים. באשר להאזנות הסתר, מדובר בכמות נרחבת של האזנות שנעשתה ב-19 עמדות שונות במשך חמישה חודשים, ויש צורך לזהות את הקולות ולתמלל את השיחות שנערכו כולן בשפה הערבית. בית המשפט מפקח על ההתנהלות באמצעות דיוני תזכורת במסגרתם נבחנת התקדמות העברת החומר להגנה. מכל מקום, יש לבחון את סוגיית הראיות לכאורה בטרם בחינת חלופת המעצר, וזאת על מנת להעמיד לפני שירות המבחן את התשתית המלאה לעבירות המיוחסות לעוררים שלאורן תיבחן המסוכנות הנשקפת מהם. במצב הנוכחי לא ניתן לספק תשתית שכזו ואין כל הצדקה לסטות מהכלל האמור. משכך סבורה המשיבה כי דין העוררים להידחות.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בעוררים ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דינם להידחות.

7. כפי שנקבע לא פעם, דרך המלך היא לדון בשאלת קיומן של ראיות לכאורה בד בבד או עובר לדיון בחלופת המעצר (ראו למשל: בש"פ 8271/18 שמואלי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (28.11.2018) (להלן: עניין שמואלי); בש"פ 4410/17 זר נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (21.6.2017)). בין הטעמים לכך ניתן למנות את הזיקה בין עוצמת הראיות לכאורה לבין נכונות בית המשפט להורות על שחרורו של נאשם לחלופת מעצר, ואת הרצון להימנע מהטלת עומס יתר על שירות המבחן במקרים בהם ייתכן שכלל לא ייעשה שימוש בתסקיר שהוגש (וראו לעניין זה: בבש"פ 8155/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (2.12.2013)). אכן, לבית המשפט נתון שיקול דעת לסטות מן הכלל ולדון תחילה בחלופת המעצר, ברם מדובר במקרים יוצאי דופן בלבד (ראו: בש"פ 5467/16 רז נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (14.7.2016)).

8. המקרה שלפני אינו נמנה בעת הזו על המקרים החריגים המצדיקים דיון בחלופת מעצר עובר לדיון בראיות לכאורה נגד העוררים. הטעם העיקרי לכך הוא העובדה שלא ניתן לעמוד על המסוכנות הנשקפת מהעוררים בעת הזו. עיקר המחלוקת בין הצדדים לעניין הראיות לכאורה טמון בשאלה האם העבירות נעשו במסגרת ארגון פשיעה, אם לאו. כפי שציינתי בעניין שמואלי בו נדון ערר של נאשם אחר בפרשה, ביצוע עבירה במסגרת פעילות של ארגון פשיעה מהווה נסיבה מחמירה ביותר, ודינו של המבצע עבירה זו לעונש הכפול מהעונש הקבוע לעבירה (סעיף 3 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003). בהינתן שלצורך בחינת קיומה של חלופת מעצר אפשרית יש לעמוד על המסוכנות הנשקפת מהנאשם, ובהינתן שמסוכנות שכזו נמדדת בין השאר על בסיס חומרת העבירות המיוחסות לו, קיומן של ראיות לכאורה לעניין רכיב "ארגון הפשיעה" עשוי להיות בעל חשיבות מכרעת (שס, פסקה 11). על כן, הסכמה לקיומן של ראיות לכאורה באשר לסחר בסמים אינה מייתרת את הצורך להמתין להשלמת הדיון בראיות לכאורה במכלול העבירות המיוחסות לעוררים. מכל מקום, בנסיבות בהן אין הסכמה לעניין הראיות לכאורה כבענייננו, אף אם בית המשפט יורה על הכנת תסקיר ויקיים דיון בחלופת המעצר, ההנחה שעשויה לעמוד בבסיס התסקיר והדיון במסגרתו היא הנחה מחמירה לפיה כתב האישום משקף את הראיות לכאורה נגד הנאשם (בש"פ 1736/13 שיביל נ' מדינת ישראל, פסקה ד (8.3.2013)). התרשמתי בדיון שהתקיים לפני כי לא לכך התכוונו העוררים בבקשתם.

9. אכן, אין חולק כי העברת חומרי החקירה בענייננו נמשכת זמן רב. ברם, נראה כי העיכוב נובע מעצם היקפו ומורכבותו של ההליך, וכי בית המשפט המחוזי עורך פיקוח צמוד על כך ואף מורה במקרים המתאימים על העברתם של נאשמים לחלופת מעצר גם בעת הזו. כמו כן, העברת המסה העיקרית של חומר החקירה צפויה להתרחש לא יאוחר מחודש ינואר 2019, וחזקה על המשיבה כי תעשה כל שביכולתה להעבירו בהקדם האפשרי וללא דיחוי נוסף לידי כל המעורבים בפרשה.

העררים נדחים אפוא.

ניתנה היום, כ"א בכסלו התשע"ט (29.11.2018).

ש ו פ ט